

***Reesa vespulae* (Milliron, 1939), een ongewenste exoot in de Benelux (Coleoptera: Dermestidae)**

Willy TROUKENS¹, Hugo RAEMDONCK², Loïc DAHAN² & Alain DRUMONT²

¹ Ninoofsesteenweg 782/8, B-1070 Anderlecht, België (e-mail: willy.troukens@skynet.be)

² Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN), Taxonomie en phylogenie – Entomologie, Vautierstraat 29, B-1000 Brussel, België

Abstract

On 28.VII.2016 seven specimens of *Reesa vespulae* (Milliron, 1939) (Coleoptera: Dermestidae) were found in the Botanical Garden Jean Massart in Auderghem (Brussels-Capital Region). This little beetle has its origin in North America. Since its discovery in 1939 it extended its area all over the world. The larva feeds on dried vegetable or animal material. In museums this insect can cause damage in zoological, botanical and entomological collections.

Keywords: Coleoptera, Dermestidae, *Reesa vespulae*, faunistics, Benelux

Samenvatting

Op 28.VII.2016 werden in de Botanische Tuin Jean Massart te Oudergem (Brussels Hoofdstedelijk Gewest) 7 exemplaren gevonden van *Reesa vespulae* (Milliron, 1939) (Coleoptera: Dermestidae). Dit kevertje komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika maar heeft zich sinds zijn ontdekking in 1939 wereldwijd verspreid. De larven voeden zich met droog plantaardig en dierlijk materiaal. In musea kan dit insect schade toebrengen aan zoologische, botanische en entomologische collecties.

Résumé

Sept exemplaires de *Reesa vespulae* (Milliron, 1939) (Coleoptera: Dermestidae) ont été découverts le 28.VII.2016 dans le Jardin Botanique Jean Massart à Auderghem (Région de Bruxelles-Capitale). Ce petit coléoptère est originaire d'Amérique du Nord. Depuis sa découverte en 1939, il s'est propagé dans le monde entier. Les larves se nourrissent de matières desséchées, aussi bien de sources animales que végétales. Dans les muséums, l'insecte peut causer des dégâts aux collections zoologiques, botaniques et entomologiques.

Inleiding

Tijdens onderzoek naar de insectenrijkdom van de Botanische Tuin Jean Massart te Oudergem (Brussels Hoofdstedelijk Gewest-BHG) werden in 2015-2016 meer dan 1000 soorten invertebraten geregistreerd. Op 28.VII.2016 vond men in een automatische UV-lichtval (Fig. 1) ook 7 exemplaren van de Noord-Amerikaanse wespkever, *Reesa vespulae* (Milliron, 1939) (Coleoptera: Dermestidae) (in coll. KBIN - I.G.: 33.177, Loïc Dahan, Hugo Raemdonck en Willy Troukens). Deze lichtval was van begin maart tot eind november 2016 tijdens 20 nachten operationeel. Slechts één keer werd de soort in de val aangetroffen. Over dit expansieve spektorretje verschenen de laatste jaren al vele publicaties.

Fig. 1. De gebruikte automatische UV-lichtval in de Botanische Tuin Jean Massart te Oudergem (Brussels Hoofdstedelijk Gewest) (Foto : Alain Drumont).

Fig. 2. *Reesa vespulae* (Milliron, 1939). Oudergem (BHG), 28.VII.2016, leg. Alain Drumont *et al.* (Foto: Camille Locatelli).

Beschrijving (Fig. 2)

Reesa vespulae is 2 à 5 mm lang (SELLENSCHLO, 1986). De lichaamsvorm is langovaal, naar achter toe een weinig verbreed. De kop is lakzwart en zwart behaard. De korte 11-ledige sprieten eindigen met 4 zwarte, verdikte eindleden. Halsschild en dekschildbasis zijn lakzwart. Hierachter volgt een schuingebogen, roodbruine dwarsband met een geelachtige beharing. Deze dwarsband is onderbroken aan de dekschildnaad. De rest van de dekschilden is bruin. De poten zijn geelbruin.

Levenswijze

Tot nu toe werden alleen wijfjes gevonden die zich maagdelijk (parthenogenetisch) voortplanten (MILLIRON, 1939). Eén enkel adventief exemplaar kan dus zorgen voor een nieuwe populatie. Door deze eigenschap vormt *R. vespulae* een uitzondering in de familie der Dermestidae (MARTINEZ & COCQUEMPOT, 1985). Afhankelijk van de temperatuur duurt het larvestadium 1 à 3 jaar. De larven zijn polyfaag en vreten allerlei gedroogd dierlijk en plantaardig materiaal (SELLENSCHLO, 1986). De volwassen larven zoeken in de herfst een schuilplaats om pas in de volgende lente te verpoppen. De imago's verschijnen vanaf mei en kunnen nog tot oktober gezien worden. De imago's zelf zijn bloemenbezoekers die zich voeden met nectar en stuifmeel (MARTINEZ & COCQUEMPOT, 1985). Zij leven slechts 6 à 14 dagen. Na de ontpopping beginnen zij na 2 à 3 dagen met het afleggen van de eieren, gemiddeld 24 stuks. Daarna kan de cyclus herbeginnen (SELLENSCHLO, 1986).

Verspreiding

Reesa vespulae hoort oorspronkelijk thuis in Noord-Amerika waar de larven zich ontwikkelen in wesp- en bijennesten. De kever is pas beschreven in 1939 door MILLIRON en dit na de ontdekking van verschillende exemplaren in een oud wespennest in de universiteit van Minnesota (U.S.A). Kort daarna is dit spektorretje zich wereldwijd gaan verspreiden. Het is haast zeker dat de larfjes meereizen met internationale transporten van granen, zaden en wellicht ook met insectencollecties en herbaria

(BOUSQUET, 1990). In Europa doken de eerste exemplaren op in de noordelijke landen: Duitsland (1957), Rusland (1959), Noorwegen (1960), Finland (1966), Zweden (1968), IJsland (1974) (MARTINEZ & COCQUEMPOT, 1985), Engeland (1977) (ADAMS, 1978), Nederland (1979) (VAN ROSSEM *et al.*, 1980) en Tsjechië (1987) (STEJSKAL & KUCEROVA, 1996). In Europa werden de larven van *R. vespulae* nog nooit in de natuur aangetroffen maar altijd in woningen en gebouwen met een ideale temperatuur voor hun ontwikkeling (18° à 25° C) (MARTINEZ & COCQUEMPOT, 1985). In verschillende musea werd al vraatschade vastgesteld in zoologische, botanische en entomologische collecties (Peacock, 1993). Door het massaal goederenverkeer zal *R. vespulae* ondertussen ook wel elders in Europa te vinden zijn.

***Reesa vespulae* in de Benelux (Fig. 3)**

In Nederland is *R. vespulae* nog maar één keer gemeld. Bij een zaadhandelaar te Bleiswijk (Zuid-Holland) werden in 1979, in partijen zaad, zowel kevers als larven aangetroffen (VAN ROSSEM *et al.*, 1980). VORST (2010) klasseert hem als niet-inheems voor Nederland. In België werd *R. vespulae* voor het eerst opgemerkt op 20.VI.1985 te Sint-Gillis (Hoofdstedelijk Gewest Brussel). D. van den Heede verzamelde er in de Zuidertoren een groot aantal exemplaren die nadien geschonken werden aan het KBIN te Brussel (COULON, 1986). In Stabroek (prov. Antwerpen) werden 2 stuks gevangen op 22.VI.2009 (leg. M. Lodewijckx); daarna in Antwerpen (prov. Antwerpen) op 25.V.2015 1 ex. en op 15.IX.2015 3 ex., telkens in een labo van een chemisch bedrijf (leg. M. Lodewijckx). En in 2016 dus ook 7 ex. te Oudergem (Brussels Hoofdstedelijk Gewest) (Leg. A. Drumont, L. Dahan, C. De Kuijper & H. Raemdonck).

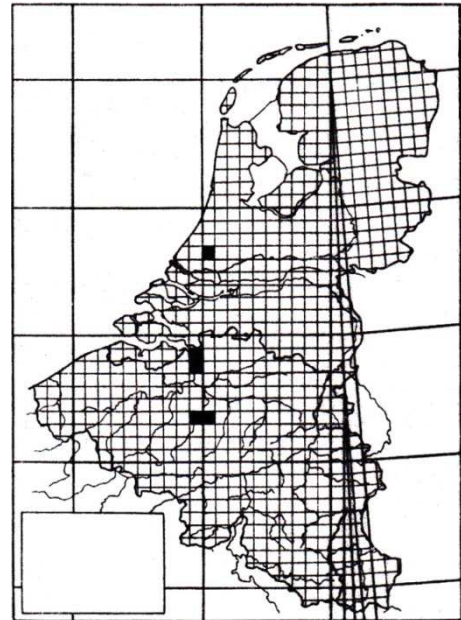

Fig. 3. Vindplaatsen van *Reesa vespulae* (Milliron, 1939) in de Benelux.

Discussie

Op basis van de hier vermelde waarnemingen vermoeden wij dat *R. vespulae* tegenwoordig permanent aanwezig is in België. Het is onduidelijk of de exemplaren uit de Botanische Tuin Jean Massart afkomstig zijn uit de vrije natuur of zich hebben ontwikkeld in opgeslagen goederen in een nabijgelegen gebouw. Het blijft dus nodig om alert te blijven en deze ongewenste exoot geen kans te geven om schade aan te richten.

Dankwoord

Informatie en datagegevens voor dit artikel werden ons vriendelijk bezorgd door de volgende personen: Wouter Dekoninck (KBIN, Brussel), Marc Lodewijckx (Stabroek) en Dré Teunissen (Eindhoven, NL). Tevens willen wij ook Camille Locatelli (KBIN, Brussel) bedanken voor de zeer geslaagde foto. Aan allen hartelijk dank ! De gegevens over *Reesa vespulae* uit Oudergem, vermeld in dit artikel, zijn afkomstig uit het inventarisatieverslag van "Objectief 1000". Dit project was bedoeld om de insectenrijkdom van de Botanische Tuin Jean Massart te onderzoeken. Het veldwerk hiervoor genoot de logistieke steun en sponsoring van Leefmilieu Brussel. Het past dan ook om een speciaal dankwoordje te richten aan mevr. Céline Fremault (Brussels minister voor Leefmilieu), dhr. Olivier Beck (projectleider) en dhr. Guy Rotsaert voor de nodige vergunningen. Wij zijn ook veel dank verschuldigd aan het personeel van de Botanische Tuin, vooral aan dhr. Thierry Bruffaerts (siteverantwoordelijke van Leefmilieu Brussel) en dhr. Jean Vermander (Université libre de Bruxelles) voor hun enthousiaste medewerking aan dit project

Bibliografie

ADAMS R.G., 1978. - The first British infestation of *Reesa vespulae* (Milliron) (Coleoptera: Dermestidae). *Entomologist's Gazette*, 29: 73-75.

- BOUSQUET Y., 1990. - *Beetles associated with stored products in Canada: An identification guide*. Biosystematics Research Centre, Ottawa, Ontario, 214 pp.
- COULON G., 1986. - *Reesa vespulae* (Milliron), espèce nouvelle pour la faune belge (Coleoptera, Dermestidae). *Bulletin & Annales de la Société royale belge d'Entomologie*, 122: 50–51.
- MARTINEZ M. & COCQUEMPOT C., 1985. - Sur la présence en France de *Reesa vespulae*, espèce indésirable (Coleoptera, Dermestidae). *L'Entomologiste*, 41(1): 21–25.
- MILLIRON H. E., 1939. - A parthenogenetic new species of the genus *Perimegotoma* Horn (Coleoptera: Dermestidae). *Annals of the Entomological Society of America*, 32: 570–574.
- PEACOCK E. R., 1993. - *Adults and larvae of hide, larder and carpet beetles and their relatives (Coleoptera: Dermestidae) and of Derodontid beetles (Coleoptera: Derodontidae)*. Handbooks for the Identification of British Insects. Vol. 5, Part 3. W.R. Dolling & R.R. Askew eds. Royal Entomological Society of London, 81 pp.
- SELLENSCHLO U., 1986. - Nachweis des nordamerikanischen Wespenkäfers *Reesa vespulae* (Col., Dermestidae) in der Bundesrepublik Deutschland. *Neue Ent. Nachr.*, 19(1/2): 43–46.
- STEJSKAL V. & KUCEROVA Z., 1996. - *Reesa vespulae* (Col. Dermestidae) a new pest in seed stores in the Czech Republic. *Ochr. Rostl.*, 32(2): 97–101.
- VAN ROSSEM G., VAN DE BUND C.F., BURGER H.C. & L.J.W. DE GOFFEAU, 1980. - Bijzondere aantastingen door insekten in 1979. *Entomologische Berichten*, 40: 60–61.
- VORST O., 2010. - *Catalogus van de Nederlandse kevers (Coleoptera)*. Monografieën van de Nederlandse Entomologische Vereniging 11, Amsterdam, 317 pp.